

**Avgvstini Barbosæ, V. I. D. Lvsitani, Protonotarii
Apostolici, & sacrae Congregationis Indicis Consultoris,
Nvnc Electi Episcopi Vgentini, Tractatvs De Canonicis, Et
Dignitatibvs, Aliisque ...**

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1658

8 De Thesaurario, Sacrista & Custode.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98570)

stenti veniam petere debent, *Sacra Congreg. Rit. in dicta Cassanen. 5. Martij 1633. Vide infr. c. 9. num. 12.* Maiori enim Dignitati competit manutentio in praeinentia, *Posti. de manutent. obs. 45. num. 12.*

9 Nullo Concilij Tridentini Decreto, statutum est ut qui Decanatum consequi velit, is necessariò sit Magister, vel Doctor, aut Licentiatu in Theologia, aut Iure Canonico, ut rescriptit *Sacra Congreg. Concilij Archiepiscopo Hispanen. teste Nicol. Garc. de benef. p. 7. c. 7. n. 43.* & aduertunt Zerola in *praxi Episcop. p. 1. verb. Canonica §. 2. in fine,* & Aloys. Ricc. *deccif. 248. num. 5. p. 4.*

10 Prima Dignitas post Pontificalem, quæ de consuetudine in tota ferè Hispania est, Decanatus, & maior in Collegiata, non potest esse iudex ordinarius, seu delegatus appellationu in tota Prouincia Toletana, ut statuit Paulus V. in *sua Constit. incip. Ecclesia vniuersa, sub die 17. Augusti 1615.* quam Gregorius XV. *sua Constit. incip. Aliàs à felicis, sub die 9. Maij 1622.* extendit ad Ecclesias omnes Metropolitanas, Cathedrales, & Collegiatas totius Regni Castellæ, & Legionis.

11 Cur autem aliquando fiat mentio in Iure & in rescriptis Apost. de Decano, & Capitulo simul, quasi Decanus, sicut ceteræ Dignitates, non sit de Capitulo? vide infrà c. 43. post num. 23. *vers. hinc etiam.*

12 Plura de officio, & munere Decani si quis scire cupit, consulat Cass. in *catalog. gloria mundi p. 4. consid. 37.* Boer. *de autoritate magni consil. à num. 71.* Fr. Hieron. Roman. *de Repub. Christiana lib. 3. cap. 10. in princ.* Azor. *instit. moral. par. 2. lib. 3. c. 17.* Cardin. Tusch. *pract. conclus. tom. 2. lit. D. conclus. 60.* Flamin. Paris. *de resign. benefic. lib. 1. quæst. 1. numer. 86.* Vincent. Filliuc. in *99. moral. tom. 3. tract. 41. cap. 1. num. 29.* Isidor. Moscon. *de maiest. militantis Ecclesiæ lib. 1. part. 1. c. 13.* paulo post principium, Anton. Fab. in *praxi benefic. tit. de benefic. cum dignitate, personatu, vel officio, n. 41.* cum seq. Angrian. *de legib. lib. 2. controu. 8. n. 5. cum seq.* Valer. Reginald. in *praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 1. n. 48.* nouissime Mich. Ferr. in *tract. de precedent. Eccles. q. 21.* Machado *ensu perfecto Confessor. lib. 4. p. 4. tract. 7. docum. 6.*

rebat secum.

3 *Theaurarius cimeliarcha Græca nomine dicitur, id est, rerum pretiosarum asseruator, seu custos.*

4 *Theaurarius olim nullam Dignitatem, aut beneficium, sed tantum Officium Ecclesiasticum habebat.*

5 *Theauraria ex consuetudine, & omnium ferè Ecclesiarum Cathedralium statutis inter Dignitates referri capit.*

6 *Theauraria ex quibus probetur Dignitas, ostenditur.*

7 *Dignitas prima ut dignoscatur plurimum operatur communis reputatio, & publica fama loci.*

8 *Custos ille dicitur, cui ea, quæ Ecclesiæ competunt, custodienda committuntur.*

9 *Ostios fuit tantum minister Sacristiæ, eidemque addictus.*

10 *Custodis ad Officium quæ spectent, ostenditur.*

11 *Sacrista, seu Theaurario minori quæ hodie competant, ostenditur.*

Theaurarius à Thesauro Ecclesiæ custodiendo appellatur, ut per Isidor. in *cap. perlectis, vers. ad Theaurarium 25. dist. &* videtur in Ecclesia introductus tanquam coadiutor Ostiarij; qui Ordinem quidem Ecclesiasticum habet, & eius munus est claudere, & aperire ianuas, ac fores Ecclesiæ, nam Ostiarij coadiutorem fuisse Sacellarium ex temporali deputatione Sacerdotis, & Sacellario in Ecclesia Cathedrali successisse Theaurarium refert Henric. in *sum. lib. 10. cap. 9. §. 1.* Vnde notat Azor. in *instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 16. quæst. 5.* quòd alicubi † Sacellarius vocabatur, à paruo nimirum sacco, quem ferebat secum, vel habebat ad pecunias Ecclesiæ in eo reponendas, & asseruandas. Græcò nomine † Theaurarius Cimeliarcha etiam à Iustiniano dicitur in *l. ult. §. ult. C. de bon. auctorit. ind. possid.* id est, rerum pretiosarum asseruator, seu custos, Petr. Gregor. *syntag. iuris, lib. 15. cap. 39. num. 3.* & locus in quo asseruantur. Cimeliarchium appellatur in *d. §. ult. &* Ciminile, seu Ciminilia à nostris Summis Pontificibus in *c. cum inter 29. de verb. signif. &* in *cap. ea quæ de off. Archid. &* in *cap. 1. in fine 25. dist.*

Propter quam villarum rerum sacrarum administrationem, & custodiam olim Theaurarius nullam Dignitatem, aut beneficium, sed tantum officium Ecclesiasticum habebat, ut tradunt Rebuff. in *praxi titul. seculare benefic. quoduplex. num. 9.* Petr. Gregor. *d. cap. 39.* Anton. Fabric. *de re beneficiar. titul. de benefic. cum Dignitate, num. 59.* nouissime Mich. Ferrus in *tract. de precedentibus Eccles. q. 48. numero 2.* Moneta *de Conseruat. cap. 5. num. 103. cum seqq.*

CAPVT VIII.

De Theaurario, Sacrista, & Custode.

SVMMARIVM.

- 1 *Theaurarius à thesauro Ecclesiæ custodiendo appellatur.*
- 2 *Sacellarius vocatur à paruo sacro, quem fe-*

- segg. me citato in hoc loco Machado in *su*
perfecto Confessor lib. 4. p. 4. tract. 6. docum. 2. n. 2.
 5 Deinde ꝑ ex consuetudine, ac omnium ferè
 Ecclesiarum Cathedralium statutis, inter Di-
 gnitates referri cœpit, vt per Abb. in *c. de mul-*
ta. n. 2. 3. v. secus, de præbend. vbi Quintin. in re-
pet. n. 89. circa med. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3.
c. 13. q. 1. 4. & 5. ante fin. v. tandem, Sebast. Cæ-
sar. de Eccles. hierarch. q. 292. num. 11, & q. 5.
num. 5. me citato in hoc loco Machado loco
 proximè citato. Rot. in *Pampilonen. Thesauraria*
23. Ianuarij 1617 coram Reuerendiss. D. meo De-
cano, & late in Taurinen. Thesauraria 15. May
1620. coram bon. mem. Buratto, inter eius im-
pressas decis. 473. ex n. 5. vbi aliqua ponderata
 6 fuerunt, ex quibus probari visum fuit ꝑ The-
 saurariam esse Dignitatem, primò ex collatio-
 nibus tam Apostolica, quàm ordinaria aucto-
 ritate factis de illa tanquam tertia Dignitate;
 secundo ex declaratione Capituli, visione Bul-
 læ, electionis Thesaurariæ, & aliis iuribus in
 protocollis Capituli existentibus, ex quibus
 constat Thesaurariam esse tertiam Dignita-
 tem post Pontificalem; tertio ex pluribus
 actibus, & functionibus Capitularibus factis,
 videlicet conuocatione Capituli in absen-
 tia obtinentium maiores Dignitates, & in si-
 mili maioritatem ponderauit eadem Rot. *de-*
cis. 518. num. 3. par. 1. diuers. Quarto resultat pro-
 batio communis reputationis nedum Capi-
 tuli, quòd se congregauit de mandato The-
 saurarij, vt illius præsidis, in defectum obti-
 nentium maiores Dignitates, sed etiam alio-
 rum, penes quos communiter habita fuit pro
 Dignitate, quam reputationem ponderauit
 Rot. *d. decis. 518. num. 2. & magis in specie ead-*
em Rot. decis. 29. n. 3. parte 2. recent. & circa
 7 dignoscendam ꝑ primam Dignitatem pluri-
 mum operari communem reputationem, &
 publicam famam loci tradunt Boër. *decis. 286.*
n. 8. Rot. decis. 585. n. 2. parte 4. diuers. Mantie.
decis. 175. num. 3. Gregor. decis. 482. num. 3. &
fuit dictum in Cephaluden. Archidiaconatus 18.
Martij 1624. coram bonæ mem. Dunoëto sen.
 cum aliis per Ferentill. *ad dictam decis. Baratti.*
 473.
 8 Custos autè ille dicitur, cui ea quæ Ecclesiæ
 competunt, custodienda committuntur, quā-
 uis enim in plerisque ministerijs idem vide-
 tur atque Thesaurarius, seu Sacrista, vt insi-
 nuat *c. 2. ad fin. v. in terminis, de offic. Custodis,*
 & Azor. *d. c. 16. q. ult. Machado d. docum. 2. n. 3.*
 Valer. Reginald. in *praxi fori pœn. lib. 30. tract.*
1. c. 3. n. 50. v. noua, attenta tamen origine, di-
 uersa sunt officia, vt constar ex diuersitate ti-
 tulorum in Decretalibus, quia verisimile non
 est Gregorium IX. in earum compilatione
 duos, diuersosque titulos eiusdem Officij
 vnum post alterum inutiliter addidisse.
 9 Quapropter videtur Custodem fuisse tan-

tum ministrum Sacristiæ, eidemque addi-
 ctum, vt ex Anton. de Butr. dicit gloss. in *reb.*
eiusdem. tit. quam sequitur Petr. Gregor. d.
lib. 1. c. 39. num. 7. & partitionum iuris Canon.
lib. 2. tit. 9. cap. 5. num. 10. ꝑ Nam ultra munia 10
 Sacristæ (qui à rerum sacrarum nomine di-
 ctus ex Anton. Fabric. in *praxi benef. tit. de be-*
nefic. cum dignit. n. 59.) incumbentia, seruan-
 di scilicet, & custodiendi vtenilia Ecclesiæ,
 quæ etiam custodi incumbunt, *cap. 1. eod. tit.*
 ad eius munus vltra spectat signa dare ad ho-
 ras Canonicas recitandas per tintinnabuli
 pulsationem, & luminaria Ecclesiæ accende-
 re, & ignem vigilanter custodire ne extin-
 guantur. *d. cap. 1. vinum, hostias, in censum, &*
 alia ad Altaris sacrificium necessaria præpa-
 rata habere, ac denique eleemosynas, & alia
 iussu Archidiaconi inter pauperes distribuere,
 vt habetur in *cap. 2. eod. tit. prosequuntur*
 Azor. *d. cap. 16. quas. 7. Card. Tusch. lit. D. con-*
clus. 419. num. 24. Galignet. de iure publico lib. 3.
tit. 33. quæ omnia Sacristæ, seu Thesaurario
 de iure non competunt.

Hodie tamen ex consuetudine hæc omnia
 in Ecclesijs inferioribus Sacristæ, seu The-
 saurarij propria sūt, & in Cathedralibus The-
 saurarij minoris; proindeque attenta consue-
 tudine idem vtriusque censetur esse officij
 um, ad quam fortassis consuetudinem qua-
 rundam Ecclesiarum respexit text. in *d. c. 2. ad*
fin. vers. hi tres, eod. tit. dum Custodis appella-
 tione Sacristam comprehendere videtur,
 nullam tamen habent Dignitatem, seu bene-
 ficium Ecclesiasticum, sed subsunt Thesau-
 rario maiori, & ad eius nutum ponuntur, &
 de competentī salario ab illo prouidentur, vt
 omnium ferè Ecclesiarum Cathedralium, &
 Collegiarum seruat vsus.

CAPVT IX.

De Primicerio, Cantore &
Præposito.

SUMMARIVM.

- 1 Primicerius est primus in Choro cantan-
 tium, & dicitur secundum alios quasi pri-
 mus cantor, seu primus ratione cantus,
 quia ceteros docet quid sit canendum in
 Choro.
- 2 Cantorum schola fuit instituta in Ecclesia
 Cathedrali.
- 3 Primicerios alij sic dictos credunt, quia pri-
 mi erant, qui in cetera præsentiam, & absen-
 tiam ceterorum adnotabant.
- 4 Primicerius melius sic dicitur, quasi primus
 in eo officij genere, & antesignanus in
 qualibet arte.